

GHIWANIYAT ORCHESTRA / Abid Bahri

"De strijd van een troubadour"

Met het Ghiwaniyat Orchestra brengt Abid Bahri hulde aan een tijdperk, een beweging, een muzikale revolutie in de Marokkaanse geschiedenis. Eind jaren '60, begin jaren '70 hadden meer en meer jongeren hun buik vol van de heersende trends. In het bijzonder van de hapklare prefabdeuntjes uit Egypte en het Nabije Oosten.

Het was een woelige tijd. Repressie en corruptie vierden hoogtij, mensen snakten naar vrijheden en rechten. Vanuit de volksbuurten, onder meer in Casablanca, klonk een nieuw geluid, de soundtrack bij die sociale onrust. Groepen als Ness El Ghiwane, Jil Jilala, Lemchaheb - en later in België Ahl El Hijra - riepen de figuur van de 'ghiwane' weer tot leven, een troubadour die boodschappen overbracht van wijk naar wijk, verhalen vertelde en met zijn woord en spel het gewone leven verbeeldde. Hij zong over de liefde maar ook over verdriet, over vreugde en over leed.

Het was een breuk, muzikaal en sociaal. De Ghiwaniya-beweging zorgde voor een herwaardering van het eigen muzikale patrimonium (gnawa, aïssawa, jilala, aïta, malhun, djabilia, swassa...) en gaf met zijn strijdvaardige poëzie een stem aan de Marokkaan in de straat. Een uitermate boeiende periode die tot vandaag artiesten wereldwijd inspireert.

"In de muziek konden de mensen kwijt wat ze niet hardop durfden zeggen", vertelt Abid Bahri, die zelf in Molenbeek woont. "Onrecht, ongelijkheid, politiegeweld, machtsmisbruik... Pogingen om wantoestanden aan te klagen in het openbaar, werden hardhandig in de kiem gesmoord. Dus werd er naar een andere uitlaatklep gezocht, een manier om de onvrede symbolisch te uiten. De Ghiwaniya-beweging kanaliseerde die sociopolitieke onderstroom in een kunstzinnig gegeven. Naast de muziek manifesteerde ze zich ook sterk in het theater."

"Muzikanten grepen terug naar oude, lokale instrumenten die bereikbaar en makkelijk bespeelbaar waren. Vaak maakten ze zelf eenvoudige snaarinstrumenten of percussie. Maar hun klanken, melodieën en arrangementen waren actueel. Zo gaven ze een nieuw élan aan de maghrebijnse folklore."

"Ik ben opgegroeid in vergelijkbare sferen. In Molenbeek en Borgerhout voelde je die strijd ook; vandaag leeft die trouwens nog altijd. We deelden dezelfde verzuchtingen als onze broeders in de Marokkaanse stadsbuurten. De segregatie, de polarisatie, de kansarmoede... Het blijft een brandend actueel vraagstuk. Naast een hulde aan een beweging uit het verleden, heeft dit project ook een maatschappelijke meerwaarde voor de mensen vandaag."

"Het is een vrije interpretatie die we geven aan het oeuvre van groepen als Ness El Ghiwane. We werken samen met westerse muzikanten die een eigen kleur toevoegen, vaak vanuit een scholing in jazz en funk. Marokkaanse muziek stoelt niet op de harmonie zoals de westerse, dus brengen we nieuwe arrangementen aan. De oorspronkelijke bezetting van banjo, mandola, bouzouki en percussie vullen we aan met blazers en contrabas. Wij zijn met z'n negenen, tegenover vier of vijf in een traditionele groep."

"Ruimte voor improvisatie was er altijd. Wij brengen instrumentale versies, het publiek mag meezingen. Veel van die nummers zijn heuse standards van de Marokkaanse muziek - vergelijk het met 'Ne Me Quitte Pas' van Jacques Brel. We mikken op een gemengd publiek, dat bovenal nieuwsgierig moet zijn. Stellen we zaken in vraag of wakkeren we de interesse aan, prima. Wil je gewoon dansen, ook

goed. Of zelfs in trance gaan. Alles draait om participeren en delen."

© Johan Faes